

การพัฒนากระบวนการดูแล
ผู้ป่วย SMI – V ด้วย CBR

ตำบลบ้านท่าเนียน

วังธารกรณ์ วงศ์สุวรรณ

นักสังคมสงเคราะห์

การพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่มีความ
เสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรงในชุมชน
ชุมชนบ้านท่าเนียน
อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี
MODEL CBR เชิงรุกโดยรพ.สวนสราญรมย์

การฟื้นฟูดูแลผู้ป่วยจิตเวช โดยใช้ชุมชนเป็นฐานและการมีส่วนร่วมของชุมชน

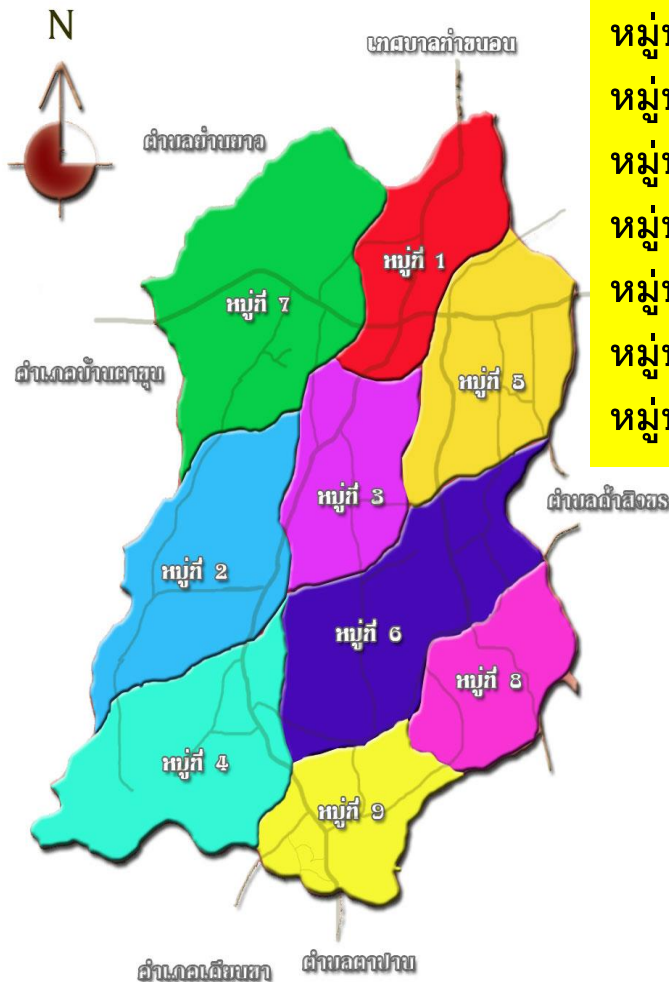
CBR: COMMUNITY BASED REHABILITATION

ยุทธศาสตร์ของ
ซีบีอาร์โมเดล

1. สร้างการมีส่วนร่วม
2. สร้างระบบส่งต่อ
3. เสริมพลังอำนาจและการดูแลต่อเนื่อง
4. สร้างความพร้อมด้านการฟื้นฟูทักษะทางสังคม การงานอาชีพ

ชุมชนบ้านทำเนียบ

อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมู่บ้านที่ 1 บ้านคิวงค์
หมู่บ้านที่ 2 บ้านบางขนุน
หมู่บ้านที่ 3 บ้านเปื่องแบบ
หมู่บ้านที่ 4 บ้านน้ำลาด
หมู่บ้านที่ 5 บ้านทำเนียบ
หมู่บ้านที่ 6 บ้านแสงอรุณ
หมู่บ้านที่ 7 บ้านคลองขนาน
หมู่บ้านที่ 8 บ้านกลางใหม่
หมู่บ้านที่ 9 บ้านเคี่ยมงาม

ขนาดและที่ตั้ง

อยู่ห่างจากอำเภอคีรีรัฐนิคม
12 กม.อยู่ห่างจาก

จ.สุราษฎร์ธานี 54 กม.

มีเนื้อที่ทั้งหมด 196.85 ตร.กม.

หรือประมาณ 123,031 ไร่

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ต.ย่านยาว
ทิศใต้ ติดต่อกับ ต.บ้านเสด็จ
ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ต.ถ้ำ
สิงขรทิศตะวันตก ติดต่อกับ ต.
เขาวง

โรคจิตเวช ที่พบบ่อยที่สุดในบ้านทำเนียบ

คือโรคจิตเภท และสารเสพติด

ลำดับวินิจฉัยโรคผู้ป่วยจิตเวชฉุกเฉิน รพ.ศิริรัฐนิคม		
ที่มาใช้บริการที่ รพ.สวนสราญรมย์ ปีงบประมาณ 2561		
ลำดับ	Dx	จำนวน(ราย)
1	F20.00	12
2	F15.50	7
3	F20.03	7
4	F15.5	5
5	F20.0	5
6	F32.2	4
7	F20.02	3
8	F23.0	3
9	F31.2	3
10	F32.3	3
11	F05.9	2
12	F06.2	2
13	F10.52	2
14	F19.50	2
15	F20.04	2

โรคจิตเภท

โรคจิตเวชสาร
เสพติด

สถานการณ์ที่สำคัญของการช่วยเหลือผู้ป่วยจิตเวชในพื้นที่

- ผู้ป่วยจิตเวชเป็นจำนวนมากอาศัยอยู่ในพื้นที่ **ครอบคลุมทั้ง 9 หมู่บ้าน**
มีจำนวนทั้งหมด 186 ราย
- เกิดเหตุสะเทือนขวัญ **ผู้ป่วยจิตเวชสารเสพติด แทงเด็กวัย 3 ขวบ**
- มีการเจ็บป่วยด้วยโรคจิตเวช ทั้งบ้าน พ่อ แม่ พี่ น้อง สะใภ้ อาศัยอยู่ร่วมกัน
- ปัญหาการแพร่ระบาดของสารเสพติดในชุมชน
- ผู้ป่วยจิตเวชมีการกำเริบซ้ำบ่อย ไม่รับประทานยา และใช้สารเสพติด ไม่มีงานทำ
- มีบุคคลที่มีอาการทางจิต คลุ้มคลั่ง อาละวาด ก้าวร้าว เร่ว่อน ไม่สามารถเข้าถึงการรักษา
- ปัญหาทัศนคติ ความเชื่อ ขาดความรู้ ความเข้าใจ : อับอาย ปกปิด เพิกเฉย หวาดกลัว
- ปัญหาอุปสรรคของการช่วยเหลือ ระเบียบการใช้รถรับส่งผู้ป่วยในพื้นที่
- ระบบการส่งต่อมีความยุ่งยากซับซ้อน

2560-2562

ขับเคลื่อนงาน 1. หลักการมีส่วนร่วม

การดูแลด้านจิตสังคมแก่ครอบครัว ชุมชน ที่ได้รับ

ผลกระทบจากผู้ป่วยจิตเวช **SMI-V**

SMI-V : Psychosocial Care for Family and Community

อบรมให้ความรู้ความเข้าใจการดูแลผู้ป่วยจิตเวชในชุมชน

พรบ. สุขภาพจิต พรบ. คำตอบแทนผู้เสียหาย

ประสบการณ์ สร้างความรู้ใหม่ ให้แนวทางการทำงานที่ชัดเจนมากขึ้น

2562

วิเคราะห์สุขภาพจิตของชุมชนบ้านทำเนียบ..สู่การสร้างแผนที่ชัดเจน

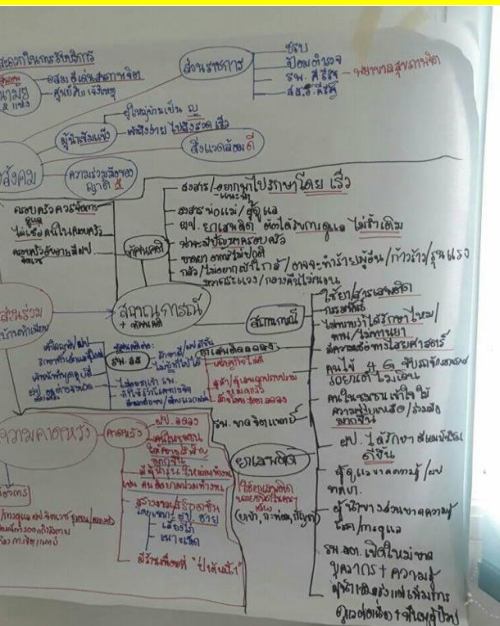
วิเคราะห์ชุมชนผ่านมุมมองของแกนนำทุกภาคทุกส่วน

- 1.สถานการณ์ปัจจุบันที่เป็นจริง
- 2.ต้นทุนทางสังคม
- 3.ภาพในฝันที่ปรารถนาในอนาคต

การสะท้อนมุมมองความรุนแรงทางด้านสุขภาพจิตของชุมชนเพื่อการรับรู้ร่วมกัน เสนอผ่านผู้บริหารโรงพยาบาลสวนสราญรมย์

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนต้นแบบคลองหิน จังหวัดกระบี่

เปิดโลกทัศน์ของชุมชน นำประสบการณ์ที่ดีมาพัฒนาชุมชนของตนเอง

Road show การประชุมเครือข่ายสาธารณสุขในพื้นที่อำเภอคีรีรัฐนิคม สร้างความเข้าใจระบบส่งต่อ การดูแลต่อเนื่อง

“จากประสบการณ์ของปัญหา
สู่การขับเคลื่อนงานสุขภาพจิตอย่างเข้มข้น
จริงจัง สร้างความไว้วางใจ
เชื่อมั่นในทีมงานของชุมชน โดยพลังชุมชน”
กำนันปาน

ความจริงจ้งในการขับเคลื่อนงานอย่างต่อเนื่อง

- ความเอาจริงของผู้นำ และทีมสหวิชาชีพของเครือข่ายในพื้นที่ มีความพร้อมในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

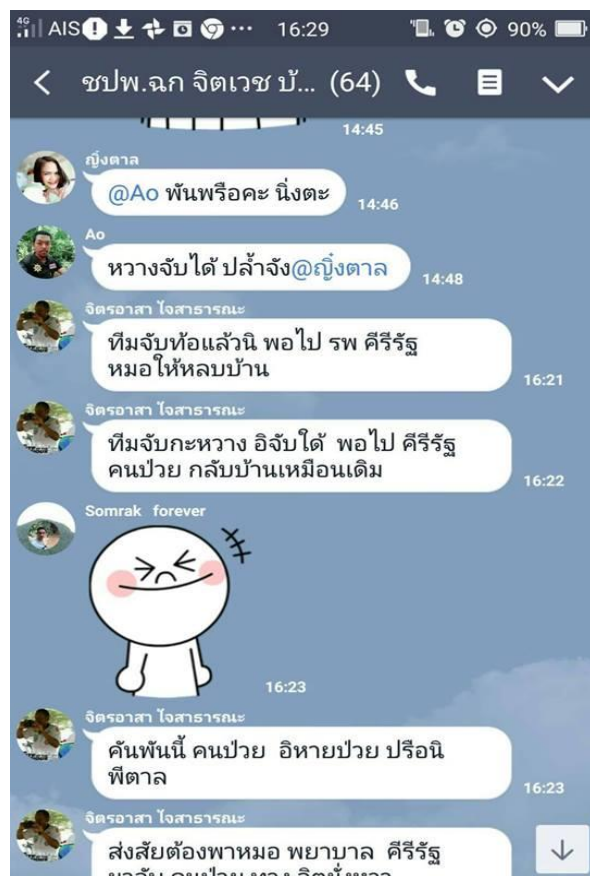

การเยี่ยมบ้าน ติดตามดูแลต่อเนื่องของพื้นที่

ความจริงจ้งในการขับเคลื่อนงานอย่างต่อเนื่อง

- การประชุมงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งในพื้นที่ และการสื่อสารผ่าน **GROUP LINE ชุดปฏิบัติการพิเศษฉุกเฉิน จิตเวชบ้านท่าเนียน**

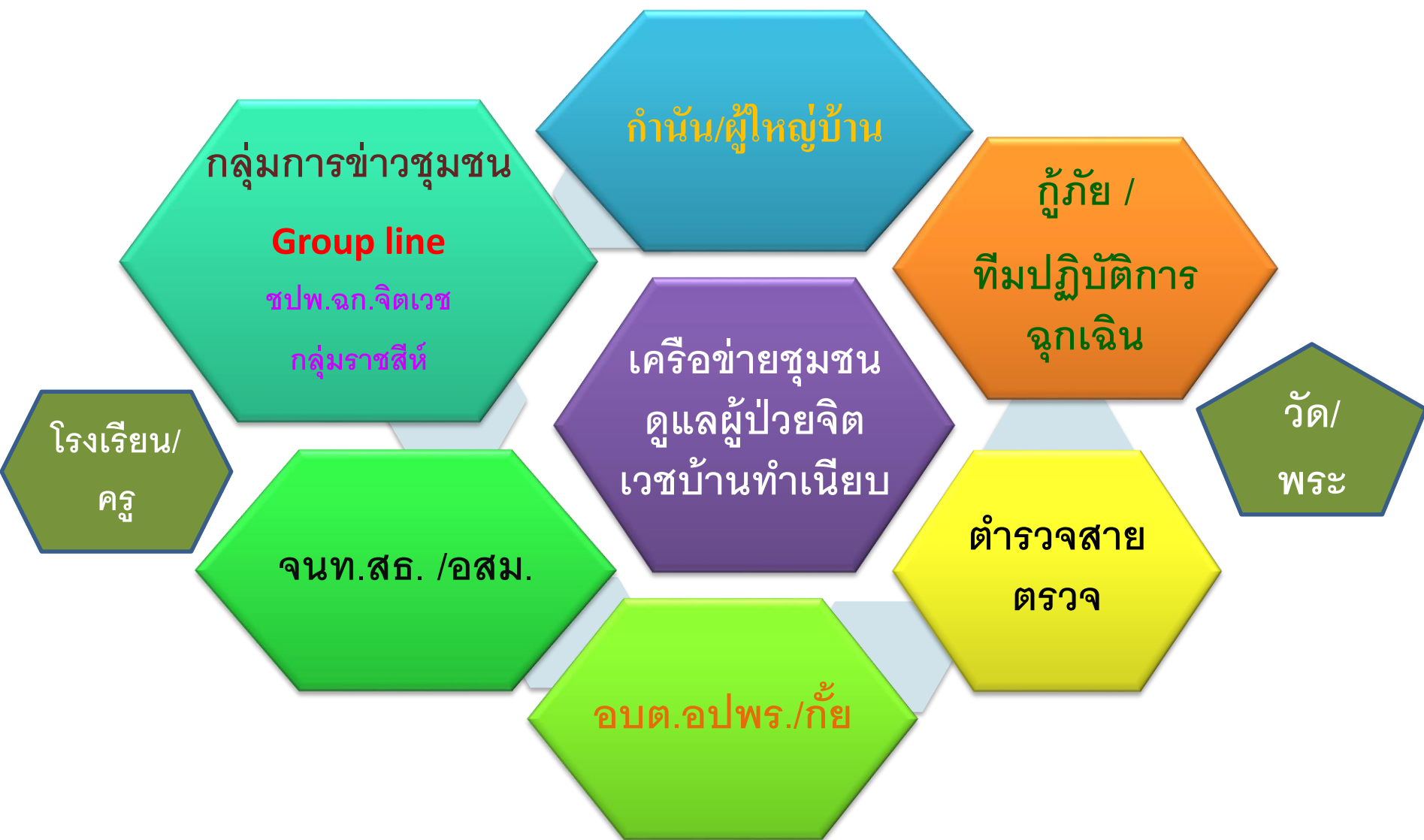
ทีมปฏิบัติการฉุกเฉินช่วยเหลือ เข้าถึงการรักษา

สร้างระบบฟื้นฟูดิน

ภาคีเครือข่ายภายในชุมชนบ้านทำเนียบ

ปัจจัยความสำเร็จ

1. ความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน

- วุฒิภาวะผู้นำ ไม่ละเลย ใส่ใจ
- ผู้นำอาวุโสเป็นแบบอย่างและวางวัฒนธรรมการนำที่ดีไว้
- การทำงานผู้นำปราศจากอคติ จึงสามารถทำงานได้อย่างสำเร็จลุล่วง

2. มีความพร้อมของทีมปฏิบัติการฉุกเฉิน ในการให้ความช่วยเหลือชุมชนอย่างทันท่วงที

(กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน อปพร. กู้ภัย ตำรวจสายตรวจ)

- จิตสำนึกความรับผิดชอบ
- ไว้วางใจ
- เป็นที่พึ่ง

3. ความรักความสามัคคีในชุมชน ให้ความร่วมมือในการทำงาน

4. ความไว้วางใจจากชาวบ้าน เป็นที่พึ่งได้ ส่งผลให้ผู้ป่วยจิตเวชได้รับการเข้าถึงบริการการรักษา

5. ชุมชนเปิดใจให้การยอมรับผู้ป่วยจิตเวช ทำให้ผู้ป่วยจิตเวชกล้าที่จะเข้ารับการรักษาและไม่กลับมาเป็นอีกครั้ง

ปัจจัยความสำเร็จ

6.ระบบการสื่อสารที่ดี มีเครือข่ายข่าวมีความรวดเร็ว จบไว คนในชุมชนสามารถแจ้งข่าวหรือเป้าหมายให้แก่ผู้นำชุมชน

- มีช่องทางการสื่อสาร จึงนำมาซึ่งความช่วยเหลือที่รวดเร็ว (กลุ่มไลน์)

7. หน่วยงานภาครัฐทำงานเชิงรุก ในการให้ความรู้ด้านจิตเวชแก่ชุมชน

8. การให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง จากโรงพยาบาลสวนสราญรมย์ ให้แก่ผู้ป่วย ญาติ ผู้นำ ทำให้สามารถเข้าใจการปฏิบัติงาน

9. ชุมชนมีการติดตามเยี่ยมบ้านดูแลอย่างต่อเนื่อง และมีทรัพยากรที่สนับสนุนดูแลผู้ป่วยจิตเวช

10. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนทรัพยากร ในการให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยจิตเวช เพื่อให้สามารถเข้ารับบริการทางการแพทย์และรับสิทธิสวัสดิการทางสังคมอย่างครบถ้วน

11. มีการศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนกับชุมชนต้นแบบคลองหิน มีแนวความคิดการพัฒนา
งานในพื้นที่ของตนเอง เช่น สร้างศูนย์ สร้างกลุ่มดูแลกันเอง บัดดี้คู่ใจ

12. รพ.สวนสราญรมย์ เป็นพี่เลี้ยง ให้คำปรึกษา กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วม ช่วยเหลือ
แก้ปัญหา

การประชุมทุกภาคส่วน
แก้ปัญหาอย่างเข้มข้น ครอบครัวที่ป่วยจิตเวชทั้งบ้าน (10 คน)

ทุนทางสังคมที่ดีงามของบ้านท่าเนียบ

1. มีภูมิประเทศที่สวยงาม มีแหล่งพักผ่อน มีลานกีฬา
2. มีผู้นำที่มีความเข้มแข็ง
3. มีอาสาสมัครสาธารณสุขดีเด่นด้านจิตเวช
4. จิตอาสาทำงานมีทัศนคติที่ดีต่อชาวบ้าน มีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกัน
5. มีการสื่อสารที่รวดเร็ว โดยผ่านกลุ่มกรองข้าวของชุมชน

(group line)

6. มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2 แห่ง บ้านท่าเนียบ และแสงอรุณ
7. ระบบช่วยเหลือ ใฝ่ระวัง และส่งต่อ มีทีมปฏิบัติการฉุกเฉิน
8. มีงบประมาณสนับสนุนจากอบต. และสปสช.
9. มีภาคีเครือข่ายหลากหลายหน่วยงานมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงาน

การพัฒนาต่อเนื่อง 2562 เป็นต้นไป

ภาพในฝันที่อยากเห็น

1. ผู้ป่วยจิตเวชลดลง ลดความรุนแรง
2. มีระบบการคืนผู้ป่วยสู่ชุมชนและมีระบบการดูแลต่อเนื่องในชุมชน
3. เกิดกลุ่มดูแลกันเองและศูนย์ช่วยเหลือ (กำลังดำเนินการ)
4. การพัฒนาความรู้แก่ผู้ดูแล ครอบครัว ผู้นำชุมชนชาวบ้านอย่างต่อเนื่อง
5. ลดขั้นตอนการส่งต่อ เกิดระบบการส่งต่อที่ดี
6. มีระบบการฟื้นฟูผู้ป่วยจิตเวชในชุมชนสู่การมีงานทำ ยกกระดับคุณภาพชีวิต
7. สร้างผู้นำรุ่นใหม่ให้มีความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง

ป่าต้นน้ำ บ้านน้ำลาด

จ. สุราษฎร์ธานี

